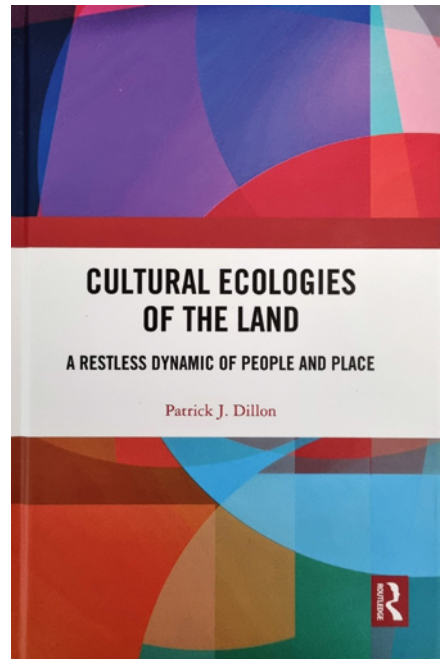
Raamatuarvustus:

Patrick J. Dillon. Cultural Ecologies of the Land: A Restless Dynamic of People and Place. *Routledge, 2025*

Sirpa Kokko

Patrick J. Dilloni teos *Cultural Ecologies of the Land: A Restless Dynamic of People and Place* pakub selget ja ambitsioonikat käsitlust maa mõistmiseks elava ökoloogiana, mida kujundavad ühiselt inimesed, infrastruktuurid ja praktikad. Raamat on jaotatud kolme põhiteemasse: I) raamistik (alused; inimtegevus; mõtestamine; kohanemisvõimeline muutus), II) maal elamine (elatise teenimine; lugude loomine; paiga loomine) ja III) taastumine (möödunud tulevikupäevad; valitsemine; haridus), millele järgneb mõtisklev järelsõna. Selline ülesehitus võimaldab Dillonil liikuda sujuvalt mõistete ja praktika vahel, kaotamata silmist argielu. Neid teemasid läbivaks ühisjooneks on huvi selle vastu, mil moel inimesed situatiivse tegutsemise kaudu maailma „mõtestavad" ning kuidas selline tegevus aitab taastada suhteid paigaga.

Ajakirja Studia Vernacula lugejate jaoks on Dilloni töö kõige olulisem aspekt käsitöötraditsioonide kujutamine kultuuriökoloogia olulise osana. Dillon väidab, et millegi valmistamine ja käsitöö on sügavalt juurdunud kultuuriprotsessid, mis vahendavad kogukondade ja nende keskkondade vahelisi suhteid, mitte pelgalt tehnilised toimingud. Tuginedes näidetele maailma eri paigust, sealhulgas Soomest ja Eestist, näitab ta, kuidas käsitööpraktikad

Kokko, Sirpa 2026. Raamatuarvustus: Patrick J. Dillon. Cultural Ecologies of the Land: A Restless Dynamic of People and Place. Routledge, 2025. – Pihtide vahel. Studia Vernacula 18, 202–206.

hoiavad alal kohalikku identiteeti, annavad edasi teadmisi ning aitavad toime tulla ökoloogiliste ja sotsiaalsete muutustega.

Peatükkides „Elatise teenimine“ ja „Paiga loomine“ ei käsitleta käsitööd tehniliste võtete kogumina, vaid vastastikuses mõjus materjalide, tööriistade ja kohalike tingimustega. Dillon väidab, et meie identiteeditunne ja eluviis kujunevad sügavalt põimunud suhete kaudu. Niisugusel vastastikusel kujundamisel põhineb „kultuuriökoloogiline tehing“ – see mõiste kirjeldab, kuidas igapäevased tegevused, nagu elamine, töötamine ja loomine, on põimitud vastastikuse tasakaalu süsteemidesse. Need suhted ei ole pelgalt isiklikud, vaid neid struktureerivad sotsiaalsed normid, majandustingimused, materiaalsed ressursid, institutsionaalsed raamistikud ning jagatud uskumused ja väärtused. Kuigi terminoloogia võib tunduda keerukas, peegeldab see nende suhete kihilist olemust.

Dillon käsitleb „agentsust“ tegijate, materjalide ja institutsioonide koostoimena. Käsitööteadmised on ühtaegu kehalised ja suhtepõhised: oskusi õpitakse tegemise kaudu, seda vormivad tööriistad ja meediumid ning raamistavad kogukondlikud normid. Raamatu mõiste „rahutu dünaamika“ viitab, et traditsioonid püsivad kohanemise kaudu. Nii eelistab *Cultural Ecologies of the Land* nostalgilisele säilitamisele elavaid praktikaid.

„Taastumise“ osa on keskse tähtsusega: peatükk „Möödunud tulevikupäevad“ kutsub üles ajaloolises teadvuses juurduvale tulevikumõtlemisele; Dillon arutleb, kuidas kogukonnad võivad kujutleda arenguteid, mis austavad minevikku, seda samas kivistamata. Peatükk „Valitsemine“ analüüsib, kuidas poliitika ja väärtuste haldamine saab rahvapäraseid praktikaid kas soodustada või õõnestada. Peatükis „Haridus“ naaseb Dillon valmistamise pedagoogilise tähtsuse juurde, mis on tema uurimuste üks läbivaid ideid. See peatükk toetab kehalist teadmist, õpipoisiõpet ja praktilistes tegevustes osalemist väärtustavaid haridusvorme. Dillon väidab, et selline õppimine on hädavajalik inimeste ja maa vaheliste suhete taastamiseks, mis omakorda on otsustava tähtsusega keskkonnahoiu seisukohalt.

Dilloni autoriteet selles valdkonnas ei ole pelgalt retooriline. Rohkem kui nelja aastakümne jooksul on ta arendanud kultuuriökoloogiat kui transdistsiplinaarset lähenemisviisi inimese ja keskkonna suhetele ning töötanud rahvusvaheliselt keskkonnaajaloo, loodusteaduste, tehnoloogilise arengu ja kestliku arengu hariduse valdkondades. Ta on Exeteri ülikooli emeriitprofessor ning on viimase kahe aastakümne jooksul olnud seotud ka Soome ülikoolidega; tema ametlikud elulookirjeldused rõhutavad pikaajalist huvi selle vastu, kuidas inimesed suhestuvad oma keskkonna ressursside, võimaluste ja piirangutega. Dilloni akadeemiline karjäär on erakordselt laiahaardeline – ta on uurinud ja õpetanud paljusid erinevaid aineid mitmesugustes akadeemilistes

kontekstides. See annab talle head eeldused käsitleda keerukaid küsimusi terviklikust vaatenurgast, ühendades teooria ja praktika.

Ajakirja Studia Vernacula jaoks on eriti oluline, et Dillonil on pikaajaline huvi käsitöö vastu, millest on sündinud arvukalt publikatsioone. Mõned neist on ilmunud ka *Studia Vernaculas*, näiteks võrdlev juhtumiuuring tekstiilikäsitöö praktikutest Küprosel, Eestis ja Peruus (Dillon & Kokko, 2019) ning käsitlus ringmajandusest ja maa, käsitöö ning elurikkuse taastamisest (Dillon, 2024). Ta on olnud ka *Studia Vernacula* rahvusvahelise toimetuskolleegiumi liige. See kahekordne seotus – nii käsitöö uurimise kui ka käsitööuurijate kogukonnas osalemise kaudu – kujundab raamatu häält, kõnetades eri distsipliine, kuid pöördudes alati tagasi tööpingi ja rahvapärase teadmise kui elava meetodi juurde.

Dilloni raamat pakub terviklikku vaadet maa kultuuriökoloogiatele. See esitab ulatusliku raamistiku mõistmaks, kuidas me oma keskkonda tajume ja sellega suhestume. Tuginedes nii akadeemilisele kui ka isiklikule kogemusele, põimib Dillon oma pika ja silmapaistva karjääri jooksul kogutud teadmised erakordsel viisil kokku. Paljuski mõjub raamat nagu kogenud teadlase – kellegi, kes tunneb teemat sügavuti ja oskab publikut kaasa haarata – viimane pikk loeng.

Kuigi raamatu keskmes ei ole üksnes käsitöö, võib seda siiski soovitada teosena, mis toob esile käsitöö rolli maa kultuuriökoloogias ning pakub mitmeid vaatenurki. Esiteks käsitleb see käsitööd ökoloogilise praktikana, seostades materiaalsuse kultuurilise ja keskkondliku vastutusega. Teiseks pakub see kontseptuaalseid tööriistu mõistmaks, kuidas käsitöö vahendab inimese ja maa vahelisi suhteid tänapäevastes kontekstides. Kolmandaks julgustab see teadlasi ja praktikuid nägema käsitöötraditsioonide mõjukat panust kestliku tuleviku kujundamisse.

Kokkuvõttes on *Cultural Ecologies of the Land* oluline panus kõigi jaoks, keda huvitavad käsitöö, kultuuri ja ökoloogia kokkupuutepunktid. Teos käsitleb tegemist kui suhtepõhise paigaloome ja -kogemise viisi ning annab uurijatele, haridustöötajatele ja poliitikakujundajatele vahendid mõelda eri tasanditel – käsitööst infrastruktuurini. See on üks raamatu keskseid õppetunde. *Studia Vernacula* lugejaskonnale pakub teos nii teoreetilist sügavust kui ka praktilisi vaatenurki, kinnitades ajakirja pühendumust käsitleda käsitööd olulise kultuurilise jõuna.

Tõlkinud Anu Kannike.

Allikad

Dillon, Patrick 2024. Circular economies and the regeneration of land, craft and biodiversity. Cultural ecologies of connection. – *Making cultural heritage. Studia Vernacula* 16, 154–177. DOI: *https://doi.org/10.12697/sv.2024.16.154-179.*

Dillon, Patrick, **Kokko**, Sirpa 2019. Craft as cultural ecologically located practice. Comparative case studies of textile crafts in Cyprus, Estonia and Peru. – *Studying Estonian heritage craft technologies: best of Studia Vernacula 2013–2019. Studia Vernacula* 11, 8–33. [Invited reprint of the publication in Craft Research journal, 2017]. DOI: *https://doi.org/10.12697/sv.2019.11.8-33.*

Sirpa Kokko on Ida-Soome Ülikooli käsitööteaduse professor ja Tartu Ülikooli Viljandi kultuuriakadeemia külalisprofessor. Tal on üle 30 aasta kogemust käsitöö uurimise ja hariduse valdkonnas. Ta uurib käsitöö sotsiaalseid ja kultuurilisi rolle keskendudes soolisele võrdõiguslikkusele, heaolule, pärandile, jätkusuutlikkusele ja käsitööharidusele. Tal on lai rahvusvaheline haare tänu koostööle Euroopas, Aafrikas, Ladina-Ameerikas ja USA-s. Kokko edendab aktiivselt käsitöö uurimist ja haridust kogu maailmas ning kuulub Studia Vernacula rahvusvahelisse toimetuskolleegiumi.

Foto Varpu Heiskanen

Review:

Patrick J. Dillon. Cultural Ecologies of the Land: A Restless Dynamic of People and Place. *Routledge, 2025*

Abstract

This book provides a compelling framework for understanding land as the result of human agency, infrastructure and vernacular practices. Organised into three sections — "Framework", "Living in the Land" and "Regeneration" — the book concludes with a reflective postscript. These parts are bound together by a focus on how people 'make sense' of situations through situated action, and how such action can regenerate relationships with place.

Dillon's key contribution to craft studies is his positioning of craft as an ecological practice. In the chapters "Making a Living" and "Making Place", crafting emerges as an embodied form of sensemaking that considers the possibilities afforded by local materials and conditions. The concluding chapters on governance and education translate these insights into proposals for institutional arrangements and curricula that recognise and support the transmission of embodied knowledge across generations.

Dillon draws on his extensive expertise in cultural ecology and his transdisciplinary career. He is an Emeritus Professor at the University of Exeter and has held long-term professorial roles in Finland. His previous Studia Vernacula publications on crafts include comparative studies of textile crafts in Cyprus, Estonia and Peru as well as circular economies and regeneration of land, craft and biodiversity. Notably, Dillon has served on the international editorial advisory board of Studia Vernacula, aligning the book's concerns with the journal's mission to foreground vernacular knowledge as a dynamic, adaptive tradition.

Although the book's focus is not solely on crafts, Cultural Ecologies of the Land invites craft researchers and practitioners to contribute to regeneration through their everyday work of making and caring for place. For the readership of Studia Vernacula, it offers both theoretical depth and practical insight, reinforcing the journal's commitment to exploring craft as a vital cultural force.